

ไม่เหลวไหล

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺสฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “พระธรรม”

กราบนมัสการท่านอาจารย์ครับ ผมขออนุญาตกราบเรียนถาม

๑. พระธรรมที่ท่านแสดงขึ้นมาในใจ เช่น (ไม่ว่าสัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา ก็ต้องตายทั้งนั้น แต่ตัวเราเองก็ต้องตาย) และ (เราปรารถนาทักษิ...อะไรประมาณนี้ครับ จำไม่ได้หมด มันเกิดคนละครั้งนะครับ)

คำถามมีดังนี้

๑/๑. เราควรพิจารณาในขณะนั้น

๑/๒. หรือควรดูควรรู้ในพระธรรมที่ท่านแสดงนั้นเฉยๆ

๑/๓. หรือนำพระธรรมนั้นมาคิดพิจารณาในภายหลังเรื่อยๆ ไปตามที่ระลึกได้ เพื่อสอนใจตัวเองไปเรื่อยๆ ครับ

๒. ท่านที่จิตกำลังดำเนินสู่พระสัทธรรมนั้น

๒/๑. จิตของท่านควรจะเน้นพิจารณาในธรรมข้อใดหรือไม่ อย่างไรครับ

๒/๒. หรือพิจารณาตามสภาวะธรรมในกาย เวทนา จิต ธรรม ชาติดิน น้ำ ไฟ ลมที่เกิดขึ้นขณะนั้นตามเดิมครับ

๒/๓. ขอความเมตตาท่านอาจารย์แสดงอุปมาธรรมที่เห็นสมควรแก่จิตของท่านที่กำลังดำเนินสู่พระสัทธรรมด้วยครับ ผมขอความเมตตาจากท่านอาจารย์ด้วย

ตอบ : พระสัทธรรมมีมันอยู่ที่ไหนล่ะ พระสัทธรรมมี ดูลิ มันต้องเป็นพระโสดาบันมาก่อน แล้วบอกว่าให้ชี้ทางไปพระสัทธรรม

อ้าว! ก็เราไม่รู้ เราไม่รู้แล้วจะชี้ได้อย่างไร ก็กูก็ไม่ว่าพระเจ้าสัทธาคามิไปอย่างไร แล้วกูจะชี้อย่างไรละ กูจะไปชี้อย่างไร เออ! นี่มันว่า ถ้ามันพูด ชี้ทางไปพระเจ้าสัทธาคามิ ไอนั้นก็ชี้ไปเลยนะ พระสัทธาคามิก็หนุนนะ ลงบันไดไปนั้นนะ ลงบันไดแล้วจะเจอถ้า พอถ้าแล้วมันจะไปเจอลิปต์ ชี้นลิปต์มันก็จะไปพระเจ้าสัทธาคามิ พระสัทธาคามิที่ไหน มันอย่างว่าแหละ มันพรวดพ่องันไปเองไง ความพรวดพ่องันไป เห็นไหม มันถามก็ถามไปอย่างนั้นนะ ถามไปอย่างนั้น ถามไปเพื่อสวมรอยกันว่าเป็นสัทธาคามิ เป็นหนุนเป็นนี้ รับรองกันไป บ้าบอคอกแตก มันไม่ใช่อย่างนั้นหรอก มันเหลวไหลไง มันเหลวไหล มันไม่ใช่เรื่อง ถ้ามันไม่ใช่เรื่อง

เพราะว่ามันเป็นความเห็นของคนคนหนึ่ง ถ้าความเห็นของคนคนหนึ่ง มันจะเป็นความจริงหรือไม่เป็นความจริงละ ถ้าเขาเป็นความจริงของเขา เขามั่นคงของเขา เขาไม่ต้องถามใครหรอก ถ้าถามก็สงสัยแล้ว

แล้วจะให้ชี้ทางด้วย ชี้ทาง ชี้ทางก็ชี้นลิปต์ อ้าว! ก็ไม่มีใครรู้ แล้วใครรู้ละ อ้าว! ใครรู้ ใครรู้ว่าจะไปสัทธาคามิไปอย่างไร แล้วทางมันไปทางไหน

แต่ถ้าคนเขารู้ คนเขารู้นะ เขารู้ในใจของเขา เห็นไหม เวลาทวนกระแส เวลาธรรมทวนกระแสกลับเข้าไปในใจ ถ้าใจมันเป็นจริงมันเป็นจริงแบบนั้น ถ้าเป็นจริงแบบนั้นนะ คำพูดมันพ้องหมด กิริยาของคน สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อสกุล สกุลของพระอรหันต์ สกุลของพระโสตาบัน สกุลของพระเจ้าสัทธาคามิ สกุลของพระอนาคามี สกุลของพระอรหันต์ ความละเอียดรอบคอบมันแตกต่างกันมหาศาลเลย

แล้วถ้าละเอียดรอบคอบแตกต่างกันมหาศาล มันจะมาเหลวไหล เห็นไหม ชี้ทางไปสัทธาคามิ แล้วไปทางไหนละ จะขึ้นโบอิงหรือแอร์บัสละ หรือจะไปกระสวยอวกาศจะไปลำไหนดี จะไปลำไหนละ มันพรวดพ่องันไปไง มันเป็นเรื่องเหลวไหล ถ้าเหลวไหล ที่นี้คำถาม คำถามเขาถามว่า เวลาธรรมมันเกิด

ถ้าธรรมมันเกิดก็ธรรมมันเกิด ธรรมมันเกิดแล้วทำไมละ ธรรมมันเกิดก็ความคิดเกิด นี่ไง เวลาว่าพระธรรมเกิด หลวงตาบอกว่ากิเลสเกิด

ในอรรถกถาเขาเรียกว่าธรรมเกิด ธรรมเกิดคือว่าเราจะมีความรู้ความเห็นอะไรขึ้นมา นี่ธรรมเกิด ธรรมเกิด แต่ถ้าคนบ้า ธรรมเกิดใหม่ เกิดขึ้นมาแล้วมันจะฆ่าตัวตาย ไอ้พวกที่มันมีความเครียดเวลามันวิตกกังวล มันคิดจะทำลายตัวมันเอง อย่างนั้น ธรรมเกิดหรือเปล่า อ้าว! มันก็ความคิดเหมือนกัน ธรรมมันเกิดหรือเปล่า

ธรรมเกิดมันต้องมีสติ มีสมาธิแล้วมันเกิดขึ้นมา พอเกิดขึ้นมาแล้ว นี่หลวงตาบอก กิเลสมันเกิด กิเลสมันเกิดเพราะอะไร เพราะคนเราเวลามันมีความอัดอั้นตันใจ แล้วพอมันมีสติปัญญา มันแยกแยะ มันเข้าใจอะไรได้ มันจะปลดปล่อยไปรงมาก พอปลดปล่อยไปรงมาก มันอยากได้อย่างนั้นอีก นี่ไง หลวงตาบอกกิเลสเกิด เกิดอย่างนี้

เวลากิเลสมันเกิดคือมันอยากได้อีกไง พอมันผ่านขึ้นมาแล้วมันอยากได้อีก อยากมีประสบการณ์อย่างนี้อีก อยากให้อารมณ์อย่างนี้เกิดขึ้นมาอีก นั่นแหละกิเลสเกิด เพราะความอยาก นี่กิเลสมันเกิด

แต่ถ้าธรรมมันเกิดนะ มันเกิดมาจากสติ เกิดจากสมาธิ เกิดจากปัญญา เกิดจากเราภาวนา พอภาวนาแล้วจิตมันสงบ

จิต เห็นใหม่ ว่าจิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก เวลามันร้าย มันร้ายนัก มันทำลายตัวเอง ดูลิ คนที่เจ็บช้ำน้ำใจจนทำลายตัวเอง นี่มันทำลายตัวเอง ทำลายตัวเองแล้วยังพาไปทำลายคนอื่น ทำลายไปหมดเลย นี่เวลามันร้าย เวลามันดี เวลามันดีมันก็ดีจน อู้ฮู! คนดีก็ดีขึ้นไม่คิดว่ามันจะมีคนดีได้ขนาดนี้ ก็จิตดวงเดียวนั่นแหละ เวลามันร้าย มันร้ายนัก เวลามันดี มันดีนัก มันเป็นได้หลากหลายนัก จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก

ที่นี้เวลาเราภาวนา เรามีสติเรามีปัญญา เรารักษาจิตใจของเรา เวลาสิ่งที่มันผุดขึ้น ธรรมมันเกิด ธรรมมันเกิดมันก็คือสังขธรรมมันเกิด มันไม่ใช่อริยสัจ

มันไม่ใช่ธรรมมันเกิดแล้วเป็นพระโสดาบัน อย่างนั้นกูก็นึกเอา อ้าว! นึกเลยเกิดแล้ว โสดาบัน นึกอีกที่เป็นสกิทาคามี นึกอีกที่เป็นพระอนาคามี แล้วกูนึกอีกที่เป็นพระอรหันต์เลย เพราะกูนึกให้เป็นอะไรก็ได้ ธรรมมันเกิดหรือ กิเลสมันเกิดไ

แต่ถ้ากรรมมันเกิดนะ กรรมมันเกิดเหมือนมือเราสกปรก มือเรามันสกปรก เราได้ล้างมือเราสะอาด นี่กรรมเกิด เพราะมือสกปรกมันกลืนเหม็น เวลามันล้างมือแล้วมันสะอาด กลืนมันสะอาด กลืนมันปลอดโปร่ง นี่กรรมเกิด กรรมเกิดคือมันชำระล้างความสกปรกของใจ ใจที่มันหมักหมมที่มันสกปรกมันได้ชำระล้างไป นี่กรรมเกิด กรรมเกิดไม่ใช่อริยสัจ เพราะอารมณ์มันเปลี่ยนแปลงได้ เดี่ยวดีเดี๋ยวร้ายมันเปลี่ยนแปลงได้

แต่ถ้าจะเป็นอริยสัจ จิตสงบแล้วเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตตามความเป็นจริง ถ้าเห็นตามความเป็นจริงมันสะท้อนหัวใจ มันสะท้อนกิเลส ถ้าสะท้อนกิเลสแล้วกิเลสมันจะปกป้อง มันจะเข้าไปพิจารณาอีกไม่ได้ มันจะลุ่มลุกคลุกคลาน จิตมันจะเสื่อม มันจะมีการกีดขวาง กิเลสมันจะเอาขวากเอาหนามมาขวางหน้าไว้เยอะเยอะเลย ปฏิบัติไปลุ่มลุกคลุกคลานเข้าไปหามัน เพราะกิเลสมันจะป้องกันตัวมัน

ถ้าคนภาวนามันจะรู้ว่า กว่าจะเจอหน้ามัน กว่าจะเจอกิเลสได้ แล้วพอเจอกิเลสได้ กว่าจะพิจารณาต่อสู้อันนั้น นั่นก็เป็นอีกขั้นตอนหนึ่ง เพราะว่ามันวิปัสสนา

เวลาเราจะเข้าไปเจอมันต้องทำสมณะก่อน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าใจไม่มีสมณะ ไม่ต้องมาพูดถึงเรื่องวิปัสสนา ไม่มี ใจที่วุ่นวายกัน ความคิดมันเป็นโลกีย์ ปัญญา มันคิดโดยสามัญสำนึก มันคิดโดยกิเลส มันไม่มีธรรมหรอก ไม่มีธรรม ถ้าไม่มีธรรม

ดูสิ คนมีการศึกษา ๙ ประโยค ๑๐ ประโยค เขาคิดได้ใช่ไหม เขาคิดได้หรือเปล่า เขาเรียนจนเขาแปลพระไตรปิฎก เขาเรียบเรียงได้ทุกอย่าง แล้วเขาเป็นพระอรหันต์หรือเปล่า ไม่เห็นเป็นอะไร ลี้กไปเยอะเยอะ ลี้กไปเอาดาวกัน อนุศาสตราจารย์จบ ๙ ประโยค เอาดาวดวงหนึ่ง แล้วจบ ๙ ประโยคถ้ามันปฏิบัติมันก็เอาให้จริงสิ เอาให้รู้สิ เอาให้มันจริงขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันมีความคิดขึ้นมา ผุดขึ้นมา กรรมเกิด แล้วเป็นอะไรละ เป็นอะไร ก็เป็นปุถุชนอยู่นี่ไง เป็นคนหนา

นี่ถ้าไม่พูดต่อหน้าไมค์ เอมากกว่านี้ นี่มันหน้าไมค์ไง

มันเหลวไหล ถ้ามันเหลวไหล แล้วเราไม่เหลวไหล เราจะเอาจริง เวลาสิ่งที่มันเกิดขึ้น อย่างเช่นที่ว่า “๑. พระธรรมที่แสดงขึ้นมาในใจ เช่น (ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา)”

นี่มันก็ธรรมเกิด เกิดแล้วทำไมละ เกิดแล้วอะไรต่อ ธรรมเกิดมันก็เหมือนฝนตก คูลี เวลาเมฆฝนมา มันมีน้ำหนักขึ้นมา มันรวมตัวขึ้นมาแล้ว มันรวมตัวแล้วเกิดเป็นหยดน้ำ ก็ตกมาเป็นฝน

นี่ก็เหมือนกัน ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา มันเป็นความจริงหรือเปล่าละ มันก็เป็นความจริง

เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัว เป็นตน เป็นเรา เป็นเขา เพราะทิวฐิมานะมันยึด แต่ถ้ามันไม่มีสิ่งใดไปยึด สัตว์มันก็เกิด มันก็ตาย มันก็ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา เพราะมันเป็นสังขาร มันเวียนว่ายตายเกิด แล้วทำอย่างไรต่อ มันเป็นมรรคอะไรขึ้นมาละ

ไอ้ที่ว่า ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่ตัวบุคคล ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา ไอนั้นต้องจิตมันสงบ จิตสงบแล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความจริง แล้วพิจารณาไป แล้ว ใจของเราอัตตานุทิวฐิที่เข้าไปยึดไปมัน เห็นไหม มันไปยึดไปมันของมันเอง

ถ้าไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา แล้วใครไปยึดมันละ ไอ้โง่ตัวไหนไปยึดมัน ถ้าไอ้โง่ตัวไหนมันฉลาดขึ้นมา ไอ้โง่ตัวไหนมันก็ปล่อยเข้ามา มันไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา เพราะใจดวงนั้นไม่มีทิวฐิมานะที่จะไปยึด

ไอนี้เราไปฟังเขาว่า เห็นไหม ธรรมมันเกิด เสียงมันมา เสียง เสียง เสียงมันมา ความรู้มันมา มันเป็นมรรคหรือ มันเป็นกิริยาของใจหรือ มันเป็นธรรมอะไรมา มันก็เหมือนลมพัดไปไม่ไหว ลมพัดมาก็เย็นๆ แล้วลมพัดก็ผ่านไปแล้ว นี่ธรรมเกิด

ธรรมเกิดไม่ใช่อริยสัจ จำไว้ ธรรมเป็นธรรม อริยสัจเป็นอริยสัจ สัจจะเป็นสัจจะ กุปปธรรม อกุปปธรรม มันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้น คำถาม “๑. เราควรพิจารณาขณะนั้นไหม”

แล้วขณะนั้นพิจารณาได้ใหม่ เวลามันเกิด พิจารณาทันใหม่ มันเกิดมันก็เกิด
ไปแล้ว มันเกิดเพราะจะว่าขาดสติก็ได้ มันเกิดเพราะมันมาเอง แล้วเราไม่รู้เรื่อง เรา
ทำไม่ได้ นี่ธรรมเกิด

“เราควรจะพิจารณาขณะนั้นใหม่”

มันจบไปแล้วเพิ่งมาคิดได้ มันเป็นอดีตอนาคตไป ๕๐๐ ชาติแล้ว มันเกิดแล้วมันก็
ไปแล้ว แล้วจะไปพิจารณามันตอนไหน

“เราควรจะพิจารณาขณะนั้นใหม่”

มันพิจารณาไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันเป็นความรู้สึก มันเกิด มันเกิด
สภาวะธรรมหนึ่งมันก็ไปแล้ว

“๒. เราควรดูควรรู้ในพระธรรมที่มาแสดงนั้นเฉยๆ”

นี่มันผ่านไปแล้ว ถ้าธรรมเกิดมันผ่านไปแล้ว ไม่ทันหรือ มันไม่ทัน

“เราควรดูควรรู้”

ควรดูควรรู้ มันเกิดมันก็เกิด ความเกิดอย่างนี้มันเกิดมาเตือนเราไง พอมา
เตือนเรา ความเกิดนี้ธรรมมันเกิด ดุสิ เวลาหลวงตา หลวงตาท่านจริงของท่าน ท่าน
บอกว่า มันประหลาดมหัศจรรย์นัก มันสว่างไสวไปหมด ธรรมะมาเตือน เห็นใหม่ นี่ธรรม
เกิด ธรรมมันเกิดนะ แสงสว่างนี้เกิดจากจุดจากต่อม เกิดจากผู้รู้

แสงสว่างนี้ แสงสว่างนี้ธรรมเกิด แสงสว่างมันเกิดจากใคร ใครไปรู้มัน พระ
อาทิตย์มันส่องอยู่ที่นี่ คนตายไปแล้วไม่รู้ไม่เห็นนะ ใจคนเป็นๆ นั่งอยู่ที่นี่ไม่เห็น คนตา
บอดยังไม่เห็นเลย

ฉะนั้น ธรรมมาเตือน พอเตือนแล้วท่านได้สติไง ท่านมาเตือน ธรรมมาเตือน
ท่านบอกนี่ขนาดธรรมมาเตือนนะ สัจธรรมเตือน คือสัจธรรม คือธรรมะเตือน มาเตือน
หลวงตาเลย เพราะว่า โอ้โฮ! จิตนี้มันสว่างไสว จิตนี้มันผ่องใส มันมหัศจรรย์ไปหมด
ธรรมมาเตือน

ขนาดกรรมมาเดือนแล้วท่านยังหาไม่เจออีก ๘ เดือน ยังวนอยู่นั้นนะ นี่ไง ๘ เดือนนะ กว่าจะว่า อ้อ! มันอยู่นี่ มันอยู่นี่ มันย้อนกลับมาที่นี้ นี่กรรมมาเดือน

กรรมมันเกิดมันเป็นคำบอกเล่า คำเตือนเท่านั้นเอง มันไม่ใช่อริยสัจ

จะเห็นว่า ควรดูควรรู้ในกรรมที่ท่านแสดงมาเฉยๆ หรือ

ควรดูควรรู้ สิ่งที่เกิดขึ้นเอามาเตือนชีวิตเรา สิ่งที่เป็นอยู่นี่ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา เหมือนกับกรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ แล้วใครรู้ละ ธรรมะเป็นธรรมชาติก็เวียนว่ายตายเกิดกันอยู่นี่ไง

ธรรมะเป็นธรรมชาติต่อเมื่อจิตที่เป็นธรรม ท่านบอก อ้อ! สิ่งนี้มันไม่มีตัวไม่มีตน มันวนไปธรรมชาติของมัน มันถอนไอ้ตัวกิดขวางเขานั่นมันก็จบ

แต่ไอ้ที่มันมีตัวกิดขวางมันอยู่ มันไปไม่ได้หรอก

นี่ก็เหมือนกัน เราควรรู้ๆ

เอามาเตือนเรา สิ่งที่เกิดขึ้นเอามาเตือนเรา ธรรมนี้มาเตือนเรา นี่พูดถึงข้อ ๑/๒.

“๑/๓. หรือนำกรรมนั้นมาคิดพิจารณาในภายหลัง หรือนำกรรมนั้นมาพิจารณาในภายหลังเรื่อยๆ ไปตามที่ระลึกได้ เพื่อสอนใจตัวเองให้ขึ้นไปเรื่อยๆ”

นี่มันก็เตือน เตือนอย่างนี้ ถ้ากรรมมันเกิด มันเตือนอย่างนี้ มันไม่ใช่อริยสัจแล้วยังไม่มีมรรคมีผลใดๆ ทั้งสิ้น มันเพียงแต่เตือนสติเฉยๆ ถ้ากรรมเกิดๆ คนเราถ้ามีอะไรมันฝังใจ สิ่งนี้มันจะเกิดขึ้น นี่พูดถึงว่าพระกรรมมาเดือน

“๒. จิตของท่านควรพิจารณาในกรรมข้อใด ท่านที่จิตกำลังดำเนินสู่สุกติกาคามีมรรค”

อันนั้นที่เราบอกว่ามันกวนนะ คนเรานี้แหละ มีมรรคมีผล เขาไม่เอามาโพนทะนากันหรอก คนที่โพนทะนาคนนั้นคือหมาขี้เรื้อน หมาขี้เรื้อนมันคันแล้วมันก็เกาของมันไปเรื่อย คนมีมรรคมีผลเขาไม่เอาอย่างนี้มาโฆษณาอีก แต่ถ้าจิตของเรา ถ้ามันผ่าน

เขาว่า “ท่านที่จิตดำเนินขึ้นสู่สภิกาคามีมรรคนั้น จิตของท่านควรดำเนินการ
อย่างไรได้”

ถ้ามันผ่านมาแล้ว ถ้ามันเป็นโสดาบันมาจริง ถ้าจริงนะ แต่เราไม่เชื่อ ถึงพูด
อย่างนี้ไง ถ้ามันเป็นความจริง ถ้าจริง ความจริงอันนั้นมันฝังใจแล้ว ถ้ามันเดิน
ต่อเนื่องไปมันเดินได้แล้ว เพราะอะไร เพราะคนภาวนาเป็นหรือภาวนาไม่เป็น ภาวนา
ไม่เป็นนี่จับต้นชนปลายไม่ได้

ถ้าคนจะเป็นโสดาบันนี่นะ มันจะต้องจิต เห็นใหม่ ปุถุชนคนหนา ถ้ามันมี
สติปัญญา มันจะรู้เท่า รู้เท่ารูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร
ถ้ารูป รส กลิ่น เสียงไม่มีอิทธิพลเหนือจิตดวงนั้น

ถ้ารูป รส กลิ่น เสียงไม่มีอิทธิพลเหนือจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นเป็นกัลยาณปุถุชน
จิตดวงนั้นจะสามารถจะทำสมาธิได้ง่าย คำว่า “ทำสมาธิได้ง่าย” คือมันชำนาญในวิถี
การชำนาญในการเข้าสมาธิ ถ้าการเข้าสมาธิบีบ จิตมันก็มีกำลัง ถ้าจิตมีกำลัง มันจะ
ย้อนกลับไปหากิเลส หากาย หาเวทนา หาจิต หากรรม มันก็ทำได้

แต่ถ้าจิตมันไม่มีกำลัง มันจะไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตในแนวทางสติปัฏ
ฐาน ๔ ที่เขาบอกว่าเขาปฏิบัติแนวทางสติปัฏฐาน ๔ แนวทางสติปัฏฐาน ๔...ซี้ไม่
ทั้งนั้นนะ

ถ้าคนจะปฏิบัติตามแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ต้องหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น คำว่า
“หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น” นั้นแหละปฏิบัติตามแนวทางสติปัฏฐาน ๔ โดยความ
ชัดเจน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น นี่คือการปฏิบัติในแนวสติปัฏฐาน ๔ เพราะจิตสงบ
แล้วมีกำลัง แล้วไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันถึง
เป็นสติปัฏฐาน ๔ ด้วยการวิปัสสนา

ไอ้ที่ว่า “แนวทางสติปัฏฐาน ๔”...นี่ก็เอาทั้งนั้นนะ ชีวิตจริงของเรา เราทำมาหา
กินกันนะ หนังสือกรรมก็เอาชีวิตของคนไปทำหนังสือเล่มละครกกัน เอาชีวิตจริงไปเขียนทำ
หนังสือเล่มละครก แล้วก็ไปดูหนังสือเล่มละครกกัน แล้วก็ซาบซึ้งกัน แต่ชีวิตจริงเป็นของใครไม่รู้

ไม่รู้ ชีวิตจริงคือการปฏิบัติแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ไง ไฉนหนังละครนั้นนะเขาเอาชีวิตจริงไปเขียนบท แล้วไปสร้างเป็นเรื่องออกมาเป็นละคร แล้วเราก็ไปอ่านกัน

ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นชีวิตจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติจริงรู้จริง แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ เห็นไหม เป็นวินัยปิฎก สุตตันตปิฎก อภิธรรมปิฎก สิ่งนั้นเป็นหนังละคร เป็นกิริยา เป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าเอาชีวิตจริงของพระพุทธเจ้าแล้วเขียนออกมา เอาชีวิตจริงของพระพุทธเจ้าแล้วทำเป็นแบบอย่างออกมา ถ้าเราไปศึกษาแล้วเราต้องทำให้มันเป็นชีวิตจริงของเราขึ้นมามันถึงจะเป็นภาคปฏิบัติ

ไฉนไปศึกษามาแล้ว แล้วก็คาดหมายไป “แนวทางสติปัฏฐาน ๔ ในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน”

ชีวิตประจำวันมาอย่างกันอยู่อย่างนั้นหรือ ชีวิตประจำวันเราก็ทำมาหากิน ถ้าเราจะปฏิบัติ เราก็ปฏิบัติเอาความจริงของเรา มันก็ต้องทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าใจสงบแล้วเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงอันนั้นมันถึงเป็นแนวทางสติปัฏฐาน ๔

นี่ก็เหมือนกัน จิตของท่านที่ดำเนินสัทธาคามิมรรค มันเป็นของใครล่ะ จิตของท่านที่ดำเนินสัทธาคามิ ๑/๑ ท่านควรพิจารณาในธรรมข้อใด

ถ้าคนภาวนาเป็นนะ คนภาวนาเป็นหมายความว่า ถ้าเรายังภาวนาไม่เป็น เราก็ทำความสงบของใจได้ยาก หรือทำความสงบของใจด้วยความวิริยะ ด้วยความอุตสาหะ ด้วยความบากบั่นของเรา ล้มลุกคลุกคลานไป ภาวนาเข้าไปจนมีความชำนาญขึ้นไป จิตมันเจริญขึ้นเรื่อยๆ ถ้าเรามีสติปัญญารู้เท่า รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันขาดเลย พอขาดแล้ว มันขาดหมายถึงว่า สติปัญญามันรู้เท่า ฉะนั้น จิตตรงนี้มันจะไม่ลงไปคลุกกับรูป รส กลิ่น เสียง มันจะชำนาญในการทำสมาธิมาก สมาธิจะมันคงมาก ถ้าสมาธิมันคงมาก ถ้าคนที่ไม่มีความชำนาญนอกนี้คือนิพพาน ไร้สาระมาก

แต่ถ้าคนมีวาสนานะ สัมมาสมาธิปั๊บ มันจะรำพึงไปสู่กาย สู่วาสนา สู่อุจิต สู่วรรณตามความเป็นจริง ถ้าเห็นตามความเป็นจริงมันสะท้อนมาก คนที่เห็นจริง โอโฮ! มันสะท้อนกิเลสมาก แล้วกว่าจะปากบั้นพิจารณาจนถึงที่สุด เวลามันสมุจเฉตพบพาน เห็นไหม สังโยชน์ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สลัปปตปรามาสมันขาดไป นั่นมันเป็นความจริง

ถ้ามันภาวนาเป็นอย่างนั้นแล้ว สกิทาคามีทำอย่างไร

เออ! แล้วทำอย่างไรล่ะ เออ! สงสัยขึ้นจรวด เราจะไปยานอวกาศเพื่อมันจะได้ใช้ได้หลายรอบ ไปกระสวยอวกาศ ขึ้นไปแล้วเดี๋ยวก็กลับมา กลับมาแล้วเดี๋ยวจะขึ้นไปใหม่ ไปไหน จะไปสกิทาคามี จะไป มันจะขึ้นกระสวยอวกาศ

นั่นเป็นความเห็นนะ เป็นความเห็น เรามองเป็นเรื่องตลก เรื่องตลกมากนะ

“๒/๒. เมื่อพิจารณาตามสภาวะธรรม พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม เป็นดิน น้ำ ลม ไฟ”

อันนี้ถ้าคนมันจับต้นชนปลายได้ ถ้าพิจารณาเป็นมันพิจารณาไปได้ มันจับได้ จับกาย จับเวทนา จับจิต จับธรรม ถ้ามันจับได้ ถ้าจับได้ เพราะสิ่งนี้ ดูพระอรหันต์สิ เวลาพระอรหันต์ ภารา หเว ปญจกฺขนุธา ชั้นนี้เป็นภาวะอย่างยิ่ง แต่ปุถุชนนี่ชั้นธมาร เพราะเรามีมาร มีกิเลส ชั้นนี้เลยเป็นมารไปหมดเลย ทั้งๆ ที่เวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมามันเป็นภาวะ ชั้นนี้สะอาดบริสุทธิ์

เขาบอกชั้นสะอาดบริสุทธิ์มีด้วยหรือ

เออ! มันไม่มีหรอก เพราะจิตใจมันสะอาดบริสุทธิ์ มันเป็นเพราะจิตทำลายตัวจิต ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ทำลายสถานที่ทั้งหมดแล้วมันเป็นธรรมชาติ ชั้นที่อาศัยกันอยู่นั้นมันก็เลยเป็นชั้นที่ไม่มีมาร ชั้นที่ไม่มีมารยาสาไถย เขาเลยตีความเอาว่า ชั้นที่สะอาดบริสุทธิ์ ชั้นที่เบาบาง

นี่ก็เหมือนกัน กาย เวทนา จิต ธรรม มันจับอย่างไร มันพิจารณาอย่างไร มันจะรู้ของมันอยู่อย่างไร ถ้าพิจารณาดิน น้ำ ลม ไฟ ถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์ มันเข้าใจได้

เรื่องอย่างนี้ มันจะไม่มาคิดว่ามันจะมีทางอันอื่นที่จะต้องขึ้นกระสวยอวกาศ จะขึ้นลิฟต์ จะลงบันได จะเข้าอุโมงค์ จะลอดอุโมงค์ไปโผล่อีกทวีปหนึ่ง อันนั้นเป็นทางอะไร

ทางเราไม่มี เราไม่รู้ สกิทาคามีทำอย่างไรไม่รู้หรอก ทำไม่เป็น ไม่รู้ว่ามันไปทางไหน แต่ถ้าคนเป็นนะมันรู้

ฉะนั้น สิ่งที่พูดมามันเหลวไหล มันพรั้าเพื่อ

“๒/๓. ขอความเมตตาจากครูบาอาจารย์ด้วย”

ความเมตตาตามันส่วนความเมตตา

“ขอความเมตตาจากท่านอาจารย์แสดงอุบายธรรมที่สมควรแก่ผู้ที่จะดำเนินสกิทาคามีด้วยครับ”

อ้าว! ก็เราไม่รู้ เราจะบอกอย่างไรล่ะ อ้าว! จะไปสกิทาคามี กูไปไม่เป็น ก็กูไม่เป็น แล้วกูจะบอกมึงได้อย่างไรล่ะ มึงไปถามคนเป็นสิ เออ! เขาจะพาไปสกิทาคามีอย่างไร โอ้เราไปไม่ถูก เพราะกูไปไม่เป็น เพราะกูไม่เห็นนะ ฉะนั้น เอ็งก็ไปกันเองแล้วกัน เออ! เอ็งจะไปสกิทาคามี เอ็งก็ไปกันเองเนาะ

ของเรา ของเรากำหนดพุทโธ เรากำลังหัดอยู่นี้ กำลังภาวนาพุทโธๆ ให้จิตสงบ ถ้าจิตมันสงบแล้ว จิตมันจริง มันมีสาระแก่นสาร แล้วเราถึงจะทำของเรา ถ้าทำของเราแล้วมันพิจารณาไป ตอนนี้ก็ยังขวนขวายอยู่นี้ อยากจะทำ อยากปฏิบัติอยู่นี้ ก็ยังทำไม่เป็น เลยบอกไม่ได้ว่าไปสกิทาคามีนี้ไปอย่างไร

ฉะนั้น “ขอความเมตตาจากท่านอาจารย์ด้วย ถ้าเห็นสมควรอย่างไรดี”

เขาว่าอย่างนั้น ถ้าเห็นสมควรอย่างไรดีค่อยว่ากันใหม่ อย่างนี้ถ้ามันพูดไปเลย มันตก ตกไปสุดส่วนทั้ง ๒ ข้าง เวลาภาวนาไม่เป็นก็ไม่เป็น พอเป็นก็ตกไปอีกข้างหนึ่งเลย แล้วมันจะไปอย่างไร มันไปไม่ได้หรอก

ถ้ามันเป็นจริงนะ เอ็งจับต้องอะไร จิตเอ็งสงบหรือเปล่า ถ้าจิตสงบแล้วเอ็งรู้อะไรเอ็งเห็นอะไร เอ็งถามขำมาสิ เอ็งรู้เอ็งเห็นอะไร เอ็งทำอะไรเอ็งบอกขำมา แล้วขำจะบอกเองว่าไปอย่างไร เออ! อย่างนี้ยังพอไปได้เนาะ

ต่างคนต่างตาบอดแล้วคลำข้างกันไป กูก็จะลุ่มๆ คลำๆ ว่า เอ๊ะ! มันเป็น
 แห่งๆ อย่างนี้หรือเปล่าวะ หรือมันจะมีหาง มีขน เออ! ก็ว่ากันไป

รู้เห็นอะไรก็ว่ามาสิ ใ้บ่บอกเลยชี้ทางไปสภิกาคามีหน่อย

โอย! ก็กูก็ไปไม่ถูก กูไม่รู้ไปทางไหน โอย! ใ้กูชี้ก็ยุ่งนะสิ กูชี้ไม่ได้หรอก

แต่ถ้าเอ็งปฏิบัติ เพราะเราลูกศิษย์มีครู ครูบาอาจารย์ท่านสอนไว้ อย่า
 ทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทธโธ ไม่ให้ทิ้งหัวใจ แล้วพยายามพัฒนามัน ดูแลมันให้มัน
 พัฒนาขึ้นมาได้ มันก็จะเป็นไปได้ หัดฝึกหัดฝนของเราเพื่อประโยชน์กับเรา
 ตอบแค่นี้

ถาม : เรื่อง “ผลของการปฏิบัติของคนดี”

กราบนมัสการหลวงพ่อกี่เคารพอย่างสูง กระทบได้ถามปัญหาหลวงพ่อก่อน
 ก่อน และหลวงพ่อก็ได้เมตตาตอบกลับมาแล้วในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๖ ชื่อกระทู้ “รู้
 คิด-รู้แจ้ง” จากนั้นมา กระทบก็ไม่ได้ถามหลวงพ่อกันเลยเป็นเวลาปีกว่าแล้ว

วันนี้ที่เขียนมาเพื่อกราบเรียนหลวงพ่อกว่า กระทบยังปฏิบัติตามคำแนะนำสั่ง
 สอนอยู่ครับ ไม่ได้ทิ้งไปไหนครับ เพียงแต่ที่กระทบไม่ได้ถามหลวงพ่อนั้นเพราะว่า เมื่อ
 กระทบปฏิบัติติดขัดก็อาศัยฟังจากหลวงพ่อบอกคำตอบคนอื่นๆ หรือค้นคว้าฟังจาก
 เทศน์หลวงพ่อบนเว็บไซต์ ความสงสัยนั้นก็หมดไป แล้วก็ปฏิบัติต่อเนื่องมา พอมีปัญหา
 เกิดขึ้นอีก ก็ฟังหลวงพ่อบอกปัญหาทางเว็บไซต์ ความสงสัยก็หมดไปอีก เป็นแบบนี้
 เรื่อยๆ ครับ จึงมิได้รับกวนถามหลวงพ่อกว่า วันนี้จึงขอโอกาสเล่าผลการปฏิบัติในปีที่ผ่านมา
 ถวายหลวงพ่อกว่า ส่วนหลวงพ่อกจะเมตตาแนะนำประการใดก็สุดแต่จะเมตตาครับ

ปีที่ผ่านมากระทบปฏิบัติสภาพจิตที่มีทั้งเจริญดีและเสื่อมสลับกันหลายๆ ครั้ง
 การปฏิบัติใช้ปัญญาอบรมสมาธิเป็นหลัก ความคิด สัญญาอารมณ์ จะพิจารณาบ่อย
 มากจนความคิดนี้หยุดได้ สิ่งหยุดได้ ปล่อยได้โดยไม่หิวโหยอยากคิดต่อเนื่องกันไป
 หรือเมื่อปล่อยจากความคิดหรืออารมณ์ที่พิจารณาอยู่ ก็จะกลับมาที่ตัวรู้ จิตจะสดชื่น
 สบาย

กระทั่งตกพิจารณาต่อของความคิดที่กำลังจะออกจากจิต ซึ่งมันกำลังจะออกไปคิดหรือจะเป็นอารมณ์ก็โยนทิ้งตรงนั้นไปเลย ความคิดสั้นเข้าด้วยครับ กระทบทำได้เพราะเมื่อพิจารณาความคิดบ่อยๆ มันก็ปล่อยบ่อยๆ ดังนั้นเลยพิจารณาว่าอย่างไรเสีย จะพิจารณาเท่าไรก็ตาม ผลสุดท้ายมันก็ปล่อยอยู่ดี ฉะนั้น เราโยนมันทิ้งตั้งแต่มันเริ่มจะคิดดีกว่า เพราะประหยัดเวลาดี ซึ่งบางทีกระทบก็หยุดมันได้ตั้งแต่มันเริ่มไหลมาที่เดียว

ตอนนี้กระทบได้เฝ้ามองจิตมากขึ้น คอยจับตัวที่จะออกมาจากจิต แล้วโยนมันออกไป ไม่ปล่อยให้มันเป็นไฟลามทุ่ง แล้วก็ดูมัน พิจารณามัน มันก็สงบเร็วดีครับ เร็วขึ้น แต่ก็ยังไม่มีความรู้สึกขาดครับ เพียงแต่ทิ้งอารมณ์หรือความคิดได้ง่าย สรุปกียังไม่ขาดครับ

สิ่งที่กระทบดีใจเป็นอย่างยิ่ง เร็วๆ นี้คือการพิจารณาเวทนาครับ หลายครั้งหลายหนก็ต้องทนความเจ็บปวดพ่ายแพ้ต่อมัน มีอยู่วันหนึ่ง เวทนาเกิดขึ้นก็พิจารณามัน เห็นว่า เวทนากายก็มี เวทนาจิตก็มี ชัดเจนมาก วันนี้มีเวทนากาย อีกวันมีเวทนาจิต แสดงว่าเวทนามันแสดงทั้งกายและจิต กระทบจึงพิจารณาต่อไปว่า เวทนากับความคิดก็เป็นสิ่งที่ออกมาจากจิตเหมือนกัน ทำไมเราจะทิ้งไม่ได้ กระทบก็กำหนดที่ตัวจิต ก็รู้สึกได้ว่า ไม่มีเวทนาแล้ว สลับส่งออกมาที่เวทนาจึงเวทนาได้ชัด แล้วสลับกลับมาที่ตัวจิตอีก ก็ไม่มีเวทนา ก็เลย อ้อ! สูตรแบบนี้เอง แบบนี้ผมเป็นนักหลบไซ้ใหม่ครับ

แล้วยังมีอีกหลายอย่างครับ ไม่เล่าไปหมด เพราะจะเสียเวลาหลงพ้อมมาก กระทบมั่นใจว่าหลงพ้อมคงทราบตั้งแต่กระทบอ้าปากถวายเป็นแล้ว กระทบก็ขอสรุปให้สั้นสำหรับการปฏิบัติทั้งหมดดังนี้

๑. ควบคุมความคิดได้ โยนทิ้งได้ พิจารณาอารมณ์ที่เกิดขึ้นให้สงบได้เร็วดี จะทิ้งแอบเฝ้ามองเวลามันจะไหลมาจากจิต จะโยนทิ้งมันตอนนั้นเลย แต่มันก็ยังไม่ขาดครับ

๒. จิตเสื่อมมีครับ เวลาหมกมุ่นทำงาน เล่นคอม อ่านหนังสือ สิ่งข้างนอกมันค่อยๆ คลายออกแล้วเสื่อม แล้วรู้ว่ามันเสื่อมครับ ก็พยายามกลับมาอีก ถึงรู้ว่า อ้อ! ครูบาอาจารย์ท่านห้ามไม่ให้ดูทีวี อ่านหนังสือพิมพ์ก็เพราะเป็นห่วงนักปฏิบัติ

๓. ผมมีงานทำตลอดแล้วครับ คือพิจารณาสิ่งที่อยู่ในจิตของผม เผ้ามองมันพิจารณาที่มันจะออกมา งานข้างนอกคืองานเลี้ยงชีพปกติทั่วไปครับ งานนี้เป็นงานข้างในของผมจะเข้าไปเรื่อยๆ ครับ ปฏิบัติมาเป็นปีได้แค่นี้ครับ ถูกผิดหลงพ้อเมตตาด้วย

ตอบ : เวลาถูกมันถูกอย่างนี้ แต่เวลาถูก เวลาถูกหมายความว่า เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิต่างๆ ถ้าทำต่อเนื่องๆ ไป จิตสบาย จิตปลอดโปร่ง

แต่ไอ้คำว่า “โยนทิ้ง” มันประมาทเกินไป คำว่า “โยนทิ้ง” นี้ใช้ไม่ได้

คำว่า “โยนทิ้ง” เห็นไหม มันต้องเก็บมาพิจารณา

ก็พิจารณา ก็บอกแล้วไง นี่เขาถามมาแล้ว เขาบอกอยู่แล้ว ถ้าพิจารณาไปแล้วมันก็ปล่อยอยู่ดี ก็รู้อยู่แล้ว สิ้นสุดมันคือการปล่อย ก็ปล่อยมันเลย ก็ทิ้งมันไปเลย

การทิ้งอย่างนี้มันประมาทเกินไป “มันจะปล่อยอยู่ดี” ปล่อยอยู่ดีมันต้องมีเหตุมีผลดี อารมณ์แต่ละอารมณ์มันไม่เหมือนกัน ถ้ามันปล่อยอยู่ดี ถ้าปล่อยอยู่ดีเพราะอะไร เพราะเราไปโยนมันทิ้งไป

พอโยนมันทิ้ง หมายความว่า เหมือนกับเรามีปัญหาต่อกัน เราไม่คุยกันนะ เราไม่เจรจา รู้อยู่แล้ว เจริญก็คือเรตักัน อ้าว! ตักันเลย ไม่ต้องเจรจา ก็เหมือนกับโยนทิ้งไป อารมณ์มันจะเกิดขึ้นมา แล้วรู้ว่าพิจารณาไปแล้วมันก็คือปล่อย ผลของมันคือปล่อยก็โยนมันทิ้งเลย

ถ้าโยนมันทิ้งเลย นี่ขาดปัญญาไป

ก็ปัญญามันก็ต้องโยนทิ้ง

คำว่า “โยนทิ้ง” ถ้าสติ สมาธิดี ปัญญามันจะมี มันจะสามารถชนะได้ คือโยนทิ้งได้ แต่ถ้าวันไหนสติไม่ดี สมาธิไม่ดี มันโยนทิ้งไม่ได้หรอก ก็เลสมันชี้หัว

แต่ที่นี้พอบางที่ถ้าสติเราดี เหมือนคนมีกำลัง ของหนักๆ เราก็กยกได้ แต่ถ้าวันไหนเราอ่อนแอ ของเบาก็กยกไม่ขึ้น ความคิดบางที่ถ้าสติเราไม่ดี สมาธิเราไม่ดี ความคิดเล็กน้อย แต่มันทำให้เราหงุดหงิดได้ มันทำให้เราทุกข์มากเลย

แต่ถ้าวันไหนนะ เรากวนนาอยู่ที่นี่ โอ้โฮ! จิตใจเราดี สมาธิเราดีนะ ให้เขาตำขนาดไหน ให้เขาอารมณ์รุนแรงขนาดไหนก็ไม่สน ไม่สน มันคุมได้ มันคุมได้เพราะจิตมันดี ถ้าจิตไม่ดีนะ อะไรก็คุมไม่ได้ ของเล็กน้อยก็เป็นของใหญ่ ของไม่เป็นเรื่องก็เป็นนะ ของไม่เป็นเรื่องเลย เป็นเรื่องแน่ๆ เลยถ้าจิตมันไม่ดี

ฉะนั้น ถ้าจิตมันไม่ดี มันอยู่ที่ว่าเราจะโยนทิ้งไม่โยนทิ้ง มันอยู่ที่สติปัญญาของเรา ไม่ใช่ที่เราารู้อยู่แล้ว เห็นไหม ของมันรู้อยู่แล้ว มันต้องปล่อยอยู่ดี ก็โยนทิ้งมันไปเลย มันก็รู้อยู่แล้ว...อันนี้อันหนึ่ง

อีกอันหนึ่งตอนพิจารณาเวทนา เห็นไหม พอพิจารณาเวทนา สติมันดี มันก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิเหมือนกัน พิจารณาเวทนา พอพิจารณาเวทนาไป พิจารณาได้บ้าง ไม่ได้บ้าง แต่พอมันไถ้ นะ “อ้อ! สูตรมันเป็นอย่างนี้เอง”

สูตรไง สูตรก็คือสัญญา ถ้าสูตรมันเป็นอย่างนี้ ก็ดูขนมสิ เขามีสูตรของเขา เขาทำขนมหวาน เขามีสูตรของเขา แต่วันไหนเขาทำของเขา วัตถุประสงค์มันไม่ดี สูตรนั้นขนมก็ไม่อร่อยเหมือนกันนะ อ้าว! ถ้าไข่มันเสียไข่มันบูดแล้วเอามาทำขนม มันจะขนมได้อย่างไรละ ก็สูตรก็สูตรนั้นแหละ แต่วัตถุประสงค์มันไม่ดี

นี่ไง นี่บอกว่า “อ้อ! มันเป็นสูตรอย่างนี้”

สูตรอย่างนี้คือสัญญา สัญญาใช้ไม่ได้ สัญญานี้แหละ มันเป็นสูตรสำเร็จ สัญญาคือวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์เป็นทฤษฎี แต่กิเลสมันมีชีวิต มันพลิกมันแพลง มันหลบมันหลีกใจ แต่สูตรสำเร็จมันใช้ไม่ได้ แต่เวลาแสดงธรรมก็แสดงธรรมตามสูตร เพราะเราแสดงธรรมตามอารมณ์เราไม่ได้ เราแสดงธรรมตามสูตร แต่คนที่แสดงจริงมันมีของมัน

ฉะนั้นบอกว่า พิจารณาเวทนาไปเลย ผมเข้าใจหมดเลย พอมันปล่อย อ้อ! มันเป็นสูตรอย่างนี้เอง

ต่อไปก็จะเอาสูตรนี้จับเลย เอามาก็เอาสูตรนี้วัดเลย นี่เราคิดอย่างนี้ อันนี้คือประสบการณ์นะ ถ้าประสบการณ์ต่อหน้าไปมันจะเข้าใจ มันจะเข้าใจเรื่องนี้ แล้วตอนนี้มันเป็นสูตร มันเป็นสัญญา

ทีนี้ครูบาอาจารย์ที่ท่านภาวนาเป็นท่านจะบอกว่า ต้องให้เป็นปัจจุบัน ปัจจุบันคือเกิดขึ้นเดี๋ยวนี้ ปัจจุบันคือเดี๋ยวนี้ เห็นเดี๋ยวนี้ รู้เดี๋ยวนี้ ปัจจุบันนี้ แต่ถ้าเราเทียบเคียง เห็นใหม่ นี่เคยทำได้นะ มันจะคิดว่าเราเคยได้ๆ นี่บางคนมา “หลวงพ่อบรรพชาสมาธิได้แล้วเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว แล้วให้ผมทำอย่างไรต่อ”

แล้ว ๑๐ ปีนี้เองไม่มีสมาธิเลยใช้ไหม เอ็งทุกข์เกือบตายใช้ไหม แล้วเอ็งจะเอาปัญญาตอนนี้ไปต่อกับไอ้ ๑๐ ปีที่แล้วหรือ มันต่อกันไม่ได้

สมาธิเคยทำได้เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว แล้วมันเสื่อมไปหมดแล้ว แล้วทำอย่างไรตอนนี้ทำอย่างไร

ก็กลับมาพุทโธให้ได้สมาธิก่อน สมาธิในปัจจุบัน แล้วเวลาเกิดปัญญา เกิดปัญญาจากปัจจุบันนี้

แต่พวกเราเคยคิดว่าเราเคยทำสมาธิได้แล้ว สมาธิเป็นของเราตลอดไป ก็เหมือนผู้หญิงไม่ยากแก่ ดึงให้ดึงเลย ไม่ยากแก่ แล้วมันแก่ไหมล่ะ มันแก่แน่นอน ไอ้นี้ก็เหมือนกัน สมาธิมันตั้ง ๑๐ ปีที่แล้ว มันไม่อยู่กับเรา มันไปแล้ว คือมันเป็นความรู้สึก มันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มันต้องให้เป็นปัจจุบันตลอด

ฉะนั้น ขณะที่ว่าพิจารณาแล้ว ขณะที่พิจารณาเวทนานะ คราวนี้ปล่อยหมดเลย ถ้าคราวหน้าพิจารณาอย่างนี้อีกตายเลย ก็เลสมันรู้เท่า เวทนาเป็น ๒ เท่า ๓ เท่าเลย แต่ถ้าจิตเราพิจารณาคราวนี้ปล่อยเลย คราวหน้าเราทำความเข้าใจเข้ามาก่อน ใจมันสงบแล้ว แน่นหนามั่นคงแล้วไปจับเวทนาอย่างไรก็ได้ พลิกละเล่นได้ พลิกละเล่นได้เลย พลิกละเล่นพิจารณาเพราะจิตมันดีใจ

ฉะนั้น คำว่า “อ้อ! สูตรมันเป็นอย่างนี้เอง”...วางไว้ล่ะ อันนี้อย่าเอามาใช้ ถ้าอันนี้เอามาใช้ล่ะ ตายเลย ต่อไปข้างหน้านะ เอาอันนี้มาใช้แล้วมันไม่ก้าวหน้า แล้วมันก็เหมือนกับว่าชายของเก่า จะเอาสมบัติเดิมมาใช้ อย่างพระเคยทำฌานสมาบัติได้

แล้วมันเสื่อม ต่อไปก็ขายแต่ประสบการณ์นั้นนะ แต่ปัจจุบันทำไม่ได้ มันไม่เป็นปัจจุบันไง

เอาที่เป็นปัจจุบันนี้ ฉะนั้น สิ่งที่ทำมาดีแล้ว สิ่งที่ว่า เวลาสงสัยก็ฟังเว็บไซต์

เหมือนพระสารีบุตร พระพุทธเจ้าเทศน์สอนหลาน พระสารีบุตรยืนอยู่ข้างหลัง แอบฟัง ได้เป็นพระอรหันต์เลย

นี่ก็เหมือนกัน คำถามในเว็บไซต์จะตอบใครก็แล้วแต่ เราฟังเพื่อประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นประโยชน์ได้ เป็นประโยชน์หมด แล้วพอเป็นประโยชน์แล้ว เห็นไหม ปีกว่ายังเอาไปกินได้มาปานนี้ แล้วก็มาถามมานี้

“๑. ควบคุมความคิดโยนทิ้งได้ พิจารณาอารมณ์ที่เกิดขึ้นให้สงบได้เร็วดี จะทิ้งแอบเฝ้ามองมันเวลามันจะโผล่มาเกิดจากจิต จะโยนทิ้งตอนนั้นเลย แต่มันยังไม่ขาด”

มันขาดไม่ได้เพราะโยนทิ้งนี้แหละ มันจะขาดได้เพราะว่า ศีล สมาธิ ปัญญา งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ สติชอบ ปัญญาชอบ ความชอบธรรมของมัน การโยนทิ้งคือมันผลึกออก มรรค ๘ มันจะสมดุลง่ายละ มรรค ๘ มันครบไหมละ

ถ้ามีสติ มีสมาธิ มันโยนทิ้งได้ มีกำลัง แต่ปัญญามันก็ไม่ได้ใครครวญใจ มรรค มันก็ไม่สมดุลง่าย มันไม่ใช่มรรค ๘ มันมรรค ๒ มีศีลกับสมาธิ แล้วงานไม่ชอบ งานปฏิเสธคืองานไม่ชอบ งานชอบคืองานเผชิญหน้า งานที่เอามาพิจารณานั้นคืองานชอบ งานชอบ สติชอบ สติชอบคือการทำตามถูกต้องดีงาม สมาธิชอบ สมาธิชอบ เป็นสัมมาสมาธิ ความเพียรชอบ ความเพียรชอบคือมีความวิริยะ ความอดุทธสาหะในการหมั่นไต่ร่อง ความเพียรชอบ นี่มันมีความชอบธรรมของมัน

ถ้าไม่มีมรรค ๘ □าณ อุกฺปาทิ ปญฺ □า อุกฺปาทิ วิชฺชา อุกฺปาทิ อาโลโก อุกฺปาทิ มีญาณ มีความหยั่งรู้ มีวิชา มีความเข้าใจ นั้นมรรคมันเป็นอย่างนั้น ใ้ฉันฟังเอาใจ ครูพักลักจำใจ หลวงพ่อว่าอย่างนั้น กูก็ทำเหมือนเปียบเลย หลวงพ่อว่าในเว็บไซต์เหมือนกันเปียบหมดเลย เห็นไหม มันเทียบเคียง ก็สูตรใจ อริยสัจมันก็มีสูตร

เดียวเท่านั้นแหละ พระพุทธเจ้าก็พูดอย่างนี้ พระสารีบุตรก็พูดอย่างนี้ เราทำนี่ก็ เหมือนกันเลย เปี้ยบเลย เป็นสูตรเลย แต่ถ้าเราพิจารณาไปมันอีกเรื่องหนึ่ง

นี่พูดถึงนะ ดีแล้วแหละ ดีที่ว่าฟังมา พิจารณามา มันเป็นเครื่องอยู่ มันเป็นที่ ให้เรามีที่ปรึกษา แต่ถ้าความจริง นี่เราพูดอย่างนี้ คำว่า “โยนทิ้ง” คือการปฏิเสธ คำว่า “โยนทิ้ง” คือเอาความสกปรกซุกไว้ใต้พรม แล้วเราไม่ได้ดูแลรักษามัน มันต้องดูแล รักษา

แล้วถ้าจะให้มันขาด มันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆๆ เวลาขาด มันขาดเพราะ ความสมดุลงของจิต มีชณิมาปฏิบัติ ความสมดุลงของมัน ความเพียรพร้อมของมัน เวลา มันขาด มันรู้ บังคับตั้ง สันติภูมิจิโก รู้ท่ามกลางหัวใจ ผัวะ!

ไม่ใช่ว่า จะไปสักทาคามีจะไปทางไหน

มันผัวะ! กลางหัวใจ มันรู้ของมันเลย แล้วไปได้แล้วเพราะภาวนาเป็น แล้ว พอมันจะไปสักทาคามี มันไปของมันแล้ว เพราะว่ามันขาดกระแสเข้าปากทางแล้ว เราขึ้นสู่ถนนไฮเวย์แล้ว มันจะไปสิ้นสุดปลายทางเลย จบกระบวนการของมันไปได้เลย นั่นพูดถึงถ้าเป็นนะ

“๒. จิตเสื่อมมีครับ เวลามันหมุน จิตมันเสื่อมมีครับ เวลาไปอ่านหนังสือ ไป เล่นคอม จิตเสื่อม”

เสื่อม มันเสื่อมอยู่แล้ว ความเจริญ เจริญ เราพยายามค้นคว้าของเรา แต่ เวลามันเสื่อม มันเสื่อมของเรา ครูบาอาจารย์ท่านดูแลท่านรักษา ท่านให้ดูแลเรื่อง ของเราไป

สิ่งที่ว่า เขาไปดู ไปค้นคว้า มันถึงเวลาเราปฏิบัติแล้วมันติดขัด มันไม่เข้าใจแล้ว เรามาค้นคว้าตำรับตำรา พระไตรปิฎกมันสำคัญมาก สำคัญเวลาปฏิบัติไปแล้วถ้าเรา มาค้นนะ บุพพสิกขา วิสุทธิมรรค พวกนี้พระส่วนใหญ่แล้ว พระกรรมฐานเราค้นคว้า หมด ยิ่งอภิธรรม อภิธรรมที่ชำนาญมากก็หลวงปู่สุวัจน์ หลวงปู่สุวัจน์ชอบเรื่องนี้ มัน อยู่ที่ว่าจริงใจ หลวงปู่สุวัจน์ชอบเรื่องอภิธรรม แล้วเวลาท่านเทศน์ ท่านเทศน์เป็นแบบ อภิธรรม แล้วท่านเขียนอภิธรรม อภิธรรมในเชิงปฏิบัติของหลวงปู่สุวัจน์

ความถนัด หลวงปู่จวนท่านถนัดแบบหลวงปู่มั่น เพราะว่าเวลาจิตสงบแล้ว มันขึ้นเป็นบาลี หลวงปู่มั่นก็ขึ้นเป็นบาลี พวกนี้มีฤทธิ์ หลวงปู่จวน หลวงปู่มั่น แล้วอย่าง ที่ว่าเป็นฝ่ายปัญญา หลวงตามีปัญญา มันเป็นความถนัด เขาเรียกจริต จริตมันถนัด

จะนั้น สิ่งที่ถนัดแล้ว พอใครทำอะไรก็ได้แล้วแต่ ความถนัดเราก็มีอยู่แล้ว แต่ มันไปไม่ได้ เราก็มาค้นคว้า มาเทียบเคียง มาเทียบเคียงต่อเมื่อเราออกมาจากภาวนา แล้วไง คือเราไปทำงาน ทำงานเสร็จแล้วเราก็มาตรวจสอบกับหลักการ ถูกต้องไหม แล้วถ้าเข้าใจแล้วก็ไปทำงานต่อ ทำงานเสร็จแล้วก็กลับมาตรวจสอบ นี่ปริยัติเขามีไว้ อย่างนี้ แต่ทางโลกเขาเรียนมาแล้วเขาก็ประดับเกียรติเลย ใส่มงกุฏ ผัวะ! จบแล้ว มีความรู้

เขาเรียนมาปฏิบัติ เขาไม่ได้เรียนมาไว้เป็นมงกุฏสวมหัวไว้ไปอวดกัน เขา เรียนไว้ปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันเสื่อม ถ้ามันเสื่อม ที่มันเข้าใจ ดูแลนั้นเป็นเรื่องหนึ่ง นะ

“๓. ผมมีงานทำตลอดแล้วครับ คือการพิจารณาที่อยู่ของจิต”

ถ้ามีพิจารณาที่อยู่ของจิตนะ ไม่ทิ้งผู้รู้ ไม่ทิ้งพุทธโฆ ไม่ทิ้งผู้รู้ ไม่ทิ้งพุทธโฆ แล้ว จิตมันสงบแล้ว เวลามันออกรู้ไง นี่มีงานทำแล้วมันสนุกมันเพลิดเพลินของมันนะ

หน้าที่การงาน เราก็ทำของเรา แล้วเวลาเราพิจารณาของเรา ถ้าใช้ปัญญา อบรมสมาธิ ถ้าจิตสงบแล้วจับให้ดี จับให้ดีว่ามันเสวยอารมณ์ ตอนเสวยอารมณ์ถ้าจับได้ ชัดเจนนะ โอโฮ! มันไปได้ต่อเนื่อง เราไม่ใช่โยนทิ้ง

อย่างที่พอมันจะคิด มันคิดอย่างไร มันคิดอะไร แล้วจับตรงนั้นนะ ในความคิด ในอารมณ์มันมีขั้น ๕ มันมีรูป รูปคือความคิด ถ้ามันสมบูรณ์แล้วเป็นรูป เป็นความคิด อารมณ์ความรู้สึกเป็นรูป มันมีเวทนา เวทนาคิดดีก็เป็นสุข คิดไม่ดีก็เป็นทุกข์ ถ้ามัน คิดเฉยๆ คิดเฉยๆ มันก็รำคาญ เห็นใหม่ ความคิดเกิดจากสัญญา สัญญาคือข้อมูล แล้ว เกิดสังขารปรุง ความคิดมันปรุงได้ ความคิด

ถ้าเห็นจิตนะ เห็นอาการของจิต มันจับแล้วมันเป็นวิทยาศาสตร์เลย เหมือนนักวิทยาศาสตร์ที่ทดสอบ ทดสอบทางสารเคมีเลย เห็นชัดๆ ความรู้สึก รูปมันเหมือนกับวัตถุอันหนึ่งเลย มันเหมือนกับวัตถุ เหมือนกับแร่ธาตุที่เราเอามาแยกแยะเลย ว่าในแร่ธาตุนั้นมีส่วนประกอบของอะไร ในอารมณ์ความรู้สึกนี้ จับตรงนี้ ถ้าจับถ้าจิตมันไม่ใช่โยนทิ้ง จับแล้วพิจารณาแยกแยะของมัน นี่มันจะเป็นมรรค มันจะเป็นปัญญา

พอเป็นมรรค มรรคมันเคลื่อนแล้ว จักรมันเคลื่อนแล้ว ถ้ามันเคลื่อนไป มันพิจารณาของมันไป พิจารณาไป ถ้ามันปล่อยก็เป็นตังคปหาน มันไม่ขาดอย่างที่ว่านี่ ปล่อยเรื่อยๆ แต่ต้องจับมาคิดอีก ถ้ามันจะจับหมด จับทุกคิด จับทุกอย่าง พิจารณาทุกอย่างด้วยความสามารถของเรา แล้วมันสนุกด้วยนะ พิจารณาไป อู้ฮู! มันสนุกมาก แล้วก็เหนื่อยมาก พอพิจารณา เหมือนที่เล่นเกมๆ เพราะถ้าพิจารณามันชนะ มันก็ปล่อย ถ้ามันแพ้ชนะ มันโดนตัดคะแนนด้วย ถ้ามันแพ้ มันแพ้ มันทุกข์ ไม่อยาก โอ้ย! ปฏิบัติขนาดนี้ยังเบื่อ เบื่อ แต่ถ้ามันชนะนะ มันได้คะแนน นี่ดีกว่าเกม

เขาเล่นเกม เขาไปกดกัน เด็กไปกดกัน เรากดที่จิตเลย โอ้ย! สนุกมาก เวลาคนภาวนานะ มีงานทำ เขาว่าเขามีงานทำแล้ว มีงานทำก็ทำ เขาบอกเขามีงานทำแล้ว ทำหน้าที่ทางโลก ทำหน้าที่ทางธรรม เราไม่เหลวไหลนะ ถ้าเราทำจริงมันจะเป็นจริง ถ้ามีสติมีปัญญาตามความเป็นจริงมันจะเป็นประโยชน์กับเรา

เวลาปฏิบัติ เห็นใหม่ งานทางโลกเขายังต้องมีสติมีปัญญาดูแลรักษาเพื่อธุรกิจการค้าของเขา งานของเรางานเพื่อรื้อภาพหรือชาติ จะทำด้วยความเหลวไหล ทำด้วยความไม่เอาไหน ทำด้วยความมั่งง่าย มันใช้ไม่ได้ มันเป็นทางให้เสื่อม ทางให้เสื่อม ทำทางที่เหลวไหล ทางที่เราจะมีความทุกข์ความยาก

แต่ถ้ามันเป็นสัมมาทิฐิ เป็นความวิริยะ ความอุตสาหะด้วยความรอบคอบ จะทำสิ่งใดเพื่อประโยชน์กับสังขาร เพื่อประโยชน์กับหัวใจของเรา เราไม่ใช่เหลวไหล มันจะได้ประโยชน์กับเรา

ฉะนั้น มันผิดมันพลาด มันไป เราอุตส่าห์นะ กว่าจะมาปฏิบัติ คนที่ไม่ปฏิบัติเขาบอกว่า เรามาปฏิบัติเสียเวลากัน เขามีเวลาไปทำมาหากินได้มากกว่านั้น

ไอ้เรา เพราะเรามีศรัทธามีความเชื่อ หน้าที่การงานก็ทำของเรา แล้วก็หาเวลาของเรา เพราะอริยทรัพย์ของเรา สมบัติของเรา เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา เขาจะเห็นดีเห็นงามหรือไม่เห็นด้วย เรื่องของเขา

แต่ถ้าเราทำได้นะ จิตอย่างนี้กว่าเราจะพัฒนาได้มาขนาดนี้ แล้วพอมาปฏิบัติจะมาเหลวไหล มันเสียตาย มันเสียตายเวลา เสียตายศรัทธา เสียตายความเชื่อมั่นของเรา เสียตายหัวใจของเราที่อุตส่าห์ขวนขวาย ฉะนั้น ต้องทำจริงทำจัง อย่าทำเล่น อย่าทำเหลวไหล เอวัง